

Spoorwandelen in Groningen

WIM TEN BRINKE

ALLE 27 (!) STATIONS IN DE PROVINCIE GRONINGEN ZIJN WANDELBAAR DANKZIJ DE GIDS SPOORWANDELLEN. DE ROUTES LEIDEN DOOR HET PRACHTIGE WIERDENLAND, LANGS DE WADDENDIJKEN EN OVER DE RECHTE LIJNEN VAN DE VEENKOLONIËN.

Sauwerd, 12 kilometer ten noorden van Groningen. Verstrekkende weilanden, in ruime bochten slingert de smalle weg erdoorheen, kleine sloten trekken hun eigen kronkels het land in. Dit vlakke land vol van gebogen lijnen is één grote herinnering aan dijkloze eeuwen toen de Waddenzee tot de randen van de stad Groningen reikte. Eindeloos vertakten zich de grote geulen die tot uiterst smalle stroompjes – de prielen – overbleven. Steeds meer werd dit land door de aanleg van dijken afgesloten van de dagelijkse gang der getijden. Bij de nadering van het Reitdiep verschijnen er dijken in beeld.

Hoe dat zo? De voortreffelijke wandelgids Spoorwandelen van Nina van den Broek geeft het antwoord: tot 1877 stond het diep in open verbinding met de zee. Bij stormvloed en drong het zoute zeewater diep

het Groninger land binnen, een zeesluis bij Zoutkamp maakte daar een eind aan.

WATER EN WIERDE
Het slootjesgrut maakt plaats voor een echte waterweg, het Reitdiep – vroeger, voor de dijkentijd, overstromde deze getijdengeul met regelmaat het land en liet klei en zand achter, waardoor de oevers een stuk hoger kwamen te liggen. Wie er woonde – en dat was aantrekkelijk dankzij de vruchtbare klei - moest zich tegen hoog water beschermen. Met huisvuil, plaggen en klei werden verhogingen opgeworpen: de wierden. Een briljantje is Groot Wetsinge: een beetje loopt het weggetje omhoog naar het gehucht met prachtig kerkje en pastorie, omgeven door hoge bomen.

Van de Sauwerdse wierde is vanwege de vruchtbare aarde een groot deel afgegraven – een lot,

HET SLOOTJESGRUT MAAKT PLAATS VOOR EEN ECHE WATERWEG

inmiddels onvoorstelbaar, dat veel vluchtheuvels in de 19de eeuw trof; in de laagte ligt nu de lokale ijsbaan. Mooi is de constatering van de auteur dat die ijsbanen onderdeel van de historie zijn geworden; hun verdwijnen zou nu meer protest oproepen dan de afgravingen destijds.

OVER HET VERSTILDE WATER EN DE WEIDEN LIGT DAAR WONDERSCHOON HET BREEKBARE KERKJE VAN MARSUM

FAVORIETEN
Naast Sauwerd bevat Spoorwandelen nog 22 routes. Welke rekent auteur Nina van den Broek tot haar favorieten? 'Groningen Noord, daar zit veel cultuurhistorie in, met wierden en oude dijken die slingeren door het land. En er zijn veel plekken waar kunstenaars van De Ploeg hebben gewerkt. Grijpskerk vanwege het polderland - het Ruigezand - waar een modelpolder werd ingericht om nieuwe landbouwtechnieken uit te proberen. Niet zozeer mooi, maar wel heel boeiend vind ik Roodeschool. Daar loop je tegen de Eemshaven aan en kom je door Oudeschip, een gehucht met veel onbewoonbaar verklaarde woningen, bordjes met artikel 461 van Verboden Toegang of Hier waak ik. Mensen trekken er weg, je bent er echt aan de Rand van Nederland.' Mijn idee om na Sauwerd naar Delfzijl te gaan oogst ook instemming.

kleuren van de opgeknapt flats – al is een aantal appartementen duidelijk onbewoond – en vrolijk zijn de geluiden vanaf de speelplaats van een basisschool. Een doorsnee buitenwijk, waar de bewoners met stugge blik naderen, maar op het laatste moment bijdraaien en passeren met een kort 'Hoi'.

BREEKBAAR
Een kwartiertje wandelen en buiten ben je in een landschap dat haaks staat op het beeld van Delfzijl. Het wierdedorpje Biessum vormt de overgang naar

Praktische informatie

De 23 routes in Spoorwandelen zijn tussen de 7 en 24 kilometer lang, met een mooie gelijkmatige verdeling. Begin- en eindpunten van alle routes zijn met de trein te bereiken.

De wandelingen zijn voorzien van kaart, routebeschrijving, foto's en gevarieerde informatie. Een heel complete gids voor € 19,90. De gids is verschenen bij uitgeverij

Passage (www.uitgeverij-passage.nl).

De meeste routes gaan over verharde paden, maar volgens auteur Nina van den Broek is dat geen bezwaar. 'Je kunt er goed wandelen en het loopt er nooit zo storm dat je voortdurend aan de kant moet.'

Ver? Vanuit Utrecht ben je in twee uur in Groningen. En wat te denken van een weekend in

een rustiek plattelandshotel, bijvoorbeeld Hotel Spoorzicht in Loppersum?

Gratis 'Spoorwandelen'

Wilt u gratis het boek 'Spoorwandelen' ontvangen? Kijk dan op www.wandelkrant.nl/lezersservice/lezersaanbiedingen.

Alle stations van Groningen

'Spoorwandelen' is letterlijk op te vatten, want elke route begint of eindigt bij een van de 27 stations in de provincie Groningen. Hoe is het idee ontstaan? Auteur Nina van den Broek: 'Groningen is een ondergeschoven kindje op wandelgebied en daar wilde ik wat aan doen door wandelroutes te maken vanaf elk station in de provincie. Al met al ben ik er een jaar mee bezig geweest. Niet alleen met wandelen, maar ook met het verzamelen van informatie. Ik wilde meer vertellen dan de geijkte dingen over borgen en wierden. Met open vizier heb ik gewandeld, het landschap op mij in laten

werken en gewoon ergens aangeboden als ik wat meer wilde weten.' Haar aanpak leidde tot een gids met een grote verscheidenheid aan wandelingen en aan informatie: van de invloed van de zee tot de legende over de blinde bard Bernlef, van de ervaringen van een arbeider van een aardappelmeeelfabriek ('Dan stond er een ploeg van vijftig man op de kade klaar om het schip te lossen. Mud voor mud, zo op de rug. Beulswerk was het...') tot een verhaal over herberg De Lopster Kroon waar koningin Wilhelmina op het balkon stond en waar ook Napoleon zou zijn geweest.